

La Història del projecte olímpic

Alfred Bosch

Historiador

El "Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport" publica treballs amb l'objectiu de facilitar el debat científic. La inclusió d'aquest text no limita una futura publicació per part de l'autor, que conserva la totalitat dels seus drets. Queda terminantment prohibida la reproducció, total o parcial, d'aquesta publicació sense el consentiment previ del seu autor.

Aquest text és la transcripció de la intervenció del Sr. Alfred Bosch, historiador, en el Curs Universitari sobre Olimpisme que va organitzar el Centre d'Estudis Olímpics (CEO-UAB) el mes de febrer de 1992.

Ref. WP001

Per fer referència a aquest document, podeu utilitzar la següent referència:

Bosch, Alfred (1992): La història del projecte olímpic [article en línia]. Barcelona: Centre d'Estudis Olímpics UAB.
[Consultat: dd/mm/yy] <http://olympicstudies.uab.es/pdf/wp001_cat.pdf>

[Data de publicació: 1992]

Sempre es parla de les altres candidatures de Barcelona per a tenir uns jocs olímpics. Sempre se'n parla, de la dels anys 20, de la del 36 i la del 72, que no es van fer.

En canvi, sens dubte, l'intent més justificat, amb més base i amb més empenta és el que finalment, no per casualitat, va acabar portant els Jocs Olímpics a Barcelona.

Jo crec que el projecte olímpic era necessari i convenient per a la ciutat. L'Estat i el país estaven en una conjuntura històrica que afavoria l'acolliment d'un projecte d'aquestes característiques. Un gran projecte de ciutat, un relleu de ciutat. El mòbil principal de Barcelona'92 era aquesta idea de posar la ciutat al dia, de dinamitzar una societat que fins a cert punt havia arribat a un nivell d'estancament.

Primeres propostes per a la candidatura de Barcelona

La primera proposta es va fer durant la transició política, després que el 1975 morís Franco i el 1976 se celebressin les primeres eleccions.

El 79 hi ha les primeres eleccions municipals, en les quals és escollit Narcís Serra. És un moment en què encara s'arrossega una certa eufòria derivada del canvi polític, però al mateix temps hi ha una sèrie de signes de pessimisme a l'horitzó associats sobretot a la crisi econòmica, i al qual més tard s'afegirà el desencís polític, un cop esgotada la transició.

En un primer moment, a l'inici dels anys 80, el nou poder municipal escollit a les urnes, comença a pensar en les maneres de dinamitzar aquesta ciutat que està molt castigada per una sèrie d'anys de política urbanística franquista, amb tots els vicis especuladors i de menyspreu per la qualitat de vida dels ciutadans de segons quins barris.

Aquesta preocupació urbana apareix en un moment en què els ciutadans comencen a superar una fase de la transició política i s'està entrant en plena crisi econòmica, amb la crisi del petroli, l'atur i una sèrie d'elements negatius.

El projecte que lògicament pot donar la solució a aquesta sèrie de coordenades és demanar els Jocs Olímpics per a Barcelona. És un pretext com un altre per a encetar una nova dinàmica.

Això enllaça amb un altre factor fortuït, que és una sèrie de canvis dins la cúpula del moviment olímpic, i en concret, l'accés a la presidència del COI de Joan Antoni Samaranch.

Sempre s'ha dit que la seva participació en la nominació de Barcelona va ser més per abstenció que per intervenció. Evidentment, un paper important, l'hi va tenir. El sol fet que hi estigués donava una credibilitat a la proposta de Barcelona, que, si no hi hagués estat, no l'hauria tinguda.

D'altra banda, en aquesta etapa inicial, durant el període 1981-82, l'intercanvi que hi va haver entre els responsables de la política municipal a Barcelona i els màxims responsables del COI, va ser també un factor important per a definir una proposta de candidatura que pogués sortir victoriosa, que pogués

obtenir la nominació.

El fet que estigués promoguda pel poder municipal i coneguda pel COI donava a la candidatura de Barcelona unes característiques que feien que aquesta proposta pogués encaixar en les necessitats de la ciutat i en la línia de l'Olimpisme.

Finalment es va decidir presentar la candidatura de Barcelona i es va formar el primer equip tècnic que havia de redactar la proposta. Això va ser durant el període 1983-84. En les famoses eleccions del 1982, en què el PSOE va obtenir majoria absoluta, Narcís Serra és cridat a Madrid, al Ministeri de defensa.

Pasqual Maragall es fa càrrec de l'alcaldia. Això per a la candidatura planteja incerteses, amb l'expectativa de si Maragall tornarà o no tornarà a guanyar les eleccions següents.

El projecte no va arrencar definitivament fins que, efectivament, Maragall és reelegit a finals del 1983, i a principis del 1984 es perfila la candidatura.

Preparació de la candidatura

Coincideix amb els jocs de Los Angeles. És una coincidència feliç en el sentit que Barcelona va presentar la candidatura abans dels Jocs del 1984 i no després. Això, pensant-ho en termes d'història dels Jocs Olímpics té molt de mèrit, perquè els primers Jocs en què es produeix un superàvit i que aporten beneficis clars per a la ciutat organitzadora, són els de Los Angeles.

L'últim cas que es recorda és el cas de Montreal, econòmicament bastant trist, perquè hi va haver un dèficit que avui dia encara han de pagar amb impostos. Per tant, era fins i tot un acte d'heroïcitats presentar la candidatura per als Jocs, quan les últimes edicions havien estat molt gravoses per a la ciutat organitzadora.

De tota manera, s'organitza l'equip del que seria l'oficina olímpica, i es comença a arribar a una sèrie d'acords institucionals molt importants, que mostren el consens en aquest projecte. Tot i que sigui un projecte liderat per la ciutat, és considerat per tots els àmbits institucionals, polítics, i fins i tot socials, del moment.

Es fa el primer conveni amb la Generalitat, pel qual es crea el Consell Rector de la candidatura, en el qual participen les dues institucions, i també es crea l'oficina olímpica, que és el nucli tècnic encarregat de redactar el projecte.

Finalment s'aconsegueix que el govern central també participi en el projecte. Curiosament, la institució que costa més que se sumi al projecte és el Comitè Olímpic Espanyol, que en aquells moments encara arrossega una certa rèmora del règim anterior.

El president del COE era Alfonso de Borbón, que té altres preocupacions. I costa que el COE participi d'aquesta acció interinstitucional. Tot i així, al final hi entra perquè hi imperen raons de pes.

Presentació de la candidatura

El 1986 es presenta la candidatura que ha estat elaborant l'equip de l'oficina olímpica. Aquest dossier bàsicament conté la filosofia i les pautes generals que avui conformen l'organització dels Jocs: la distribució de les àrees olímpiques a la ciutat, el desenvolupament de zones costaneres i de muntanya. Això comporta el rellançament de la ciutat, amb la construcció de les infraestructures, amb els cinturons, en relació amb el port, i amb la torre de telecomunicacions. Una sèrie de coses que ja surten al dossier de la candidatura i que avui veiem com es van convertint en realitat.

El model d'organització esportiva que es presenta és també bàsicament el que s'ha adoptat finalment, perquè els esports que entren en el programa ja estan decidits. També s'hi ha reflectit el que s'aplica en relació amb el sistema de transport i d'allotjament.

El model financer i econòmic també es va liquidant en aquest moment. El pressupost per a la candidatura encara és vigent avui dia. L'únic que s'ha fet és actualitzar-lo sobre la base de la inflació. S'està aplicant el mateix model pressupostari que es va presentar en el projecte.

Pel que fa no tant al pressupost com al model de finançament, també se segueix un model mixt, pel qual hi ha la intervenció d'empreses privades, d'espònsors i sobretot de televisions que adquireixen els drets. Bàsicament, són els que paguen l'organització dels Jocs, però sota el control institucional de les organitzacions que sempre hi han estat implicades i que ja eren a la candidatura: l'Ajuntament, la Generalitat, el govern central i el Comitè Olímpic Espanyol.

És a dir, un model de finançament basat en les aportacions de les empreses privades, però controlades i administrades d'alguna manera per la supervisió d'aquestes quatre institucions.

Es presenta el dossier de la candidatura. Possiblement és el dossier més complet dels que es presenten, entre altres coses perquè hi havia un equip que feia temps que hi treballava.

Possiblement Barcelona era, de totes del candidatures que es van presentar, la que estava més determinada a obtenir els Jocs. La que tenia més necessitat històrica dels Jocs. I això en certa mesura es nota. Es va notar en el dossier tècnic que es va presentar, però es va notar també en el bon nombre de voluntaris olímpics que es van apuntar abans fins i tot de la nominació, i es va notar en totes les campanyes que es van fer. I en coses tan senzilles com els adhesius que es veien enganxats als cotxes.

En general, encara que amb excepcions, a la societat i a la ciutat hi havia un fervor evident per obtenir els Jocs.

El Comitè Organitzador

L'octubre del 1986 es concedeixen els Jocs Olímpics de Barcelona, i a partir d'aquí es forma el Comitè Organitzador. Això és una cosa obligada per la Carta Olímpica i l'any 1987 es constitueix el COOB'92, amb la participació de les mateixes institucions que havien participat en la candidatura, i intentant conservar aquest consens que tan bons resultats havia donat abans de la nominació.

Potser el punt més conflictiu va ser el de les aportacions. Quin compromís financer tenia cada institució?. Finalment el que es va decidir es que s'aplicava bàsicament el pressupost de candidatura. I l'únic compromís que tenen les institucions és que si hi havia dèficit l'assumiran en determinades proporcions.

El Comitè Organitzador té una presidència, que recau en la mateixa persona de l'alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall. Després hi ha un comitè executiu que representa aquestes quatre institucions: Ajuntament, Generalitat, Estat i Comitè Olímpic Espanyol.

Després es crea el que és pròpiament el cos, l'equip de treball del Comitè Organitzador, encapçalat pel conseller delegat, que és delegat del Comitè executiu i, per tant, la persona que en els afers operatius té la màxima responsabilitat.

Fites significatives

Hi ha unes fites significatives que es poden apuntar. Una l'octubre del 1988, és l'entrada de Barcelona en el període olímpic. Acaba Seül i toca el torn a Barcelona. S'organitza un acte de relleu a la cerimònia de cloenda de Seül. També es fan una sèrie d'actes a Barcelona. Aquest és el moment en què Seül desapareix del mapa i hi entra Barcelona. Realment això es nota, els ulls del moviment olímpic i de l'opinió mundial, fins a cert punt, es van fixant ja en Barcelona. Comencen a haver-hi les comissions de coordinació del COI, que vénen a inspeccionar com es fan els treballs.

És també el moment en què la premsa del país adquireix molta més consciència que tot el que es faci aquí és crític envers la imatge de la ciutat i del país.

PRIMERA FASE

El 1988-89 el COOB entra en una fase molt dura. Pràcticament els ulls de mig món estaven posats a sobre de la feina que es feia.

En aquest context hi ha una sèrie de moments crítics: la dimissió de l'antic director general i la inauguració de l'estadi durant la Copa del Món. Hi ha les famoses goteres i les crítiques a l'organització. Curiosament, era un acte que no organitzava el COOB, que l'organitzava el Comitè Organitzador de la Copa del Món. Però ja se sap que és absurd distingir perquè l'opinió pública tendeix a apreciar la globalitat dels esforços.

També en aquest context hi ha una sèrie de moments feliços per a l'organització, com ara la signatura dels drets de televisió. Totes les televisions que van comprar els drets fan ofertes molt superiors al que s'havia previst al principi. Desgraciadament per a nosaltres, després el dòlar ha baixat fins a unes cotes també insospitades; però bé, es va superar en un 20-25% i en alguns casos es va doblar el que s'havia aconseguit en els últims Jocs Olímpics.

SEGONA ETAPA

A partir de la fi de l'any passat, 1990, o al començament d'aquest any, 1991, el clima va canviar. Les relacions entre l'equip tècnic del COOB'92 i totes les institucions i sectors d'opinió comencen a suavitzar-se i a entrar en una etapa pràcticament d'idil·li.

Això s'ha donat entre les institucions fins al punt que en la perspectiva de les pròximes eleccions municipals d'aquesta primavera, pràcticament no hi ha hagut cap mena d'incidència en el Comitè Organitzador.

En aquest moment fins i tot el principal partit de l'oposició ha dit que si guanya les eleccions no canviarà res i que mantindrà el mateix equip i els mateixos responsables de l'organització que hi ha actualment.

Crec que això deriva de diverses coses. Aquest núvol a l'horitzó de la crisi internacional fa que en veure els perills fora, a dins es tanquin files a l'entorn de la defensa del projecte.

D'altra banda, també hi influeix la proximitat de l'esdeveniment. Arriba un moment en què les crítiques comencen a ser gratuïtes. És el moment en què l'organització avança fins a tal punt que no es pot tirar enrere, que únicament es pot avançar. I avançar conjuntament. Si finalment l'organització és un èxit, evidentment tothom voldrà ser a primera fila.

Hi ha una consciència des de l'estiu o la tardor de l'any passat que tothom ha de pujar al carro i que tothom ha d'estirar tant com pugui, i s'ha d'arribar al 92 amb el poc temps que queda, fent tot el que cal fer.

Parlo, bàsicament, del món institucional, i també fins a cert punt dels mitjans de comunicació, entre els quals també ha canviat l'actitud els darrers mesos.